

חולמים להתחתן ולעלות לישראל? הנה דברים שכדאי לדעת / עו"ד שלי וילנר*

זוג מתחתן מחוץ לישראל, ואולי אפילו חותם על הסכם לחלוקה רכושית ביניהם, כאשר הוא מתכנן לעלות לישראל בהמשך. האם הסכם חלוקת הרכוש יהיה אכיף במקרה של גירוש בישראל או פטירת אחד מבני הזוג?

הסכם ממון הוא הסכם שנחתם לקראת הנישואין או בתקופת הנישואין ויש לו מעמד של פסק דין. כאשר ההסכם נחתם לקראת הנישואין ניתן לחתמו מול נוטריון, אך בכל מקרה אחר נדרש לתת לו תוקף בבית המשפט¹. אם לא נחתם הסכם ממון, החוק הישראלי קובע באופן כללי הסדר איזון משאבים, לפיו נכסים של בני זוג נושאים נחשבים כשייכים לשניהם באופן שוויוני, ללא קשר לאופן בו נרשמו. הסכם ממון שנחתם בפני נוטריון ישראלי הוא בעל אותה מידת "חוזק" כמו הסכם שנחתם על ידי בית המשפט, כלומר יהיה קשה מאוד לתקוף אותו.²

החוק רלוונטי ביותר גם לאנשים שלא נישאו בישראל אולם החליטו לעשות עליה לאחר שהתחתנו, בשים לב שהחוק קובע, כי הדין שיחול על המשטר הרכושי של אותם בני זוג, הוא דין מקום מושבם בשעת עריכת הנישואין, אלא אם קבעו אחרת במסגרת הסכם ממון. אולם, גם הסכם שנערך במדינה זרה, לא בהכרח פוטר את בני הזוג מתחולת הדין הישראלי. מקרה שהגיע לבתי המשפט בישראל עסק באזור הולנד שנישא לאזרחית ישראלית וטרם הנישואין ערכו בני הזוג הסכם ממון בפני נוטריון הולנדי, אשר הגדיר את מקום מושבו של הזוג בהולנד וקבע שכל רכוש שנצבר טרם הנישואין או כל רכוש שהינו בבעלות אחד מבני הזוג, יוותר רכושו הבלעדי של אותו בן זוג. זמן קצר לאחר הנישואין עברו בני הזוג להתגורר בישראל ורכשו דירה, אשר למרות ששני בני הזוג היו חתומים על המשכנתא יחד, הדירה נרשמה על שם הבעל בלבד. בהליך משפטי שהגיע עד לבית המשפט העליון בפברואר, 2005³, נקבע שמקום מושב הזוג הוא ישראל, מכיוון שבה התגוררו מרבית שנות נישואיהן, ולכן הדין הישראלי הוא שחל, הסכם הממון שנחתם מול נוטריון בהולנד אינו חל והאישה זכאית למחצית הזכויות בדירה.

הסכמי ממון חשובים גם לסיטואציה של פטירת אחד מבני הזוג⁴ וגם כאשר הזוג עדיין לא יודע היכן הוא עתיד להתגורר במרבית שנות נישואיו. כך, למשל, בעניין שנדון בבית המשפט המחוזי בחיפה בספטמבר, 2019⁵, דובר על אישה אמריקאית שנישאה לישראלי בניו יורק ועם חזרתו לישראל פקע הקשר ביניהם. לאחר פטירת הגבר דרשה האישה מחצית מרכושו. מאחר והצדדים לא ערכו ביניהם הסכם ממון קבע בית המשפט, כי בהתאם לחוק הישראלי הנתק בין בני הזוג מהרגע שהאיש חזר לישראל איין את זכותה לאיזון משאבים ולפיכך היא לא זכאית לכל חלק בנכסים שצבר לאחר הפרדה ביניהם. בעוד שלא ניתן במקרה כזה לדעת מה הייתה כוונת הצדדים המקורית, והחוק חל, הסכם ממון ישראלי היה במקרה כזה מאפשר קביעה בהתאם לרצון הזוג.

לכן, כאשר זוג מתכוון לעבור בעתיד לגור בישראל, רצוי בטרם הנישואים לערוך הסכם ממון בפני נוטריון ישראלי בעל הבנה במשפט הבינלאומי⁶. ככל שזוג עבר לגור בישראל ואין לו הסכם ממון כלל או קיים הסכם ממון שלא בהתאם לדין הישראלי מומלץ להיעזר בנוטריון ממשד בעל התמחות בפעילות בינלאומית כדי שיבצע את ההליכים הנדרשים כדי לתת בבית משפט ישראלי תוקף להסכם הממון הקיים, או להסכם שיגובש באותה עת.

* עו"ד שלי וילנר הינה עורכת דין המוסמכת בישראל, חלק מצוות משרד אפיק ושות'. היא מתמקדת בדיני חברות, ליטיגציה מסחרית ודיני מקרקעין. עו"ד וילנר בוגרת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. עו"ד וילנר מוסמכת על ידי האפוטרופוס הרשמי להחתמה על יפויי כוח מתמשכים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ ראו: הסכמים, נישואים וידיעים (בציבור) / שלי וילנר, עו"ד, פורסם באפיק משפטי 304 11.03.2020 <https://he.afiklaw.com/articles/a304>

² ראו: חתימה על יפויי כוח מתמשכים / נתן תבואי איתי תחילה לנוטריון לחתום על הסכם ממון / דורון אפיק, עו"ד, פורסם באפיק משפטי 266 26.09.2018 <https://he.afiklaw.com/articles/a266>

³ ע"א 7687-04 מרדכי ששון נ' זוהר ששון, פ"ד (נט) 596 (16.02.2005), בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים, כב' השופטות דורית ביניש, מרים נאור ועדנה ארבל - <https://he.afiklaw.com/caselaw/18328>

⁴ ראו: עד שהמוות יפריד בינינו... גם קצת אחרי – על היחס שבין ירושה להסכם ממון / עו"ד גלעד בר-עמי, פורסם באפיק משפטי 398 18.10.2023 <https://he.afiklaw.com/articles/a398>

⁵ עמ"ש (חיפה) 37676-05-18 ל פני מ' (14.03.2019), בית המשפט המחוזי בחיפה, כב' סגן הנשיא רון סוקול, כב' השופטים מנחם רניאל וישראלה קראי-גירון - <https://he.afiklaw.com/caselaw/18332>

⁶ ראו: על עורך דין גוגל (אחי של ד"ר גוגל, הרופא) והסכמי ממון / עו"ד דורון אפיק, פורסם באפיק משפטי 411 17.04.2024 <https://he.afiklaw.com/articles/a411>

Dreaming of getting married and doing an Aliyah? Here are a few things to consider/ Shelly Wilner, Adv.:

A couple gets married outside of Israel and perhaps even executes an agreement for the division of property, all why planning to immigrate to Israel later. Will the property division agreement be enforceable in the event of a divorce in Israel or upon the demise of one of the spouses?

A prenuptial agreement is an agreement executed prior to, or during, the marriage and has the status of a judgment. When the agreement is executed prior to the marriage it may be signed in front of a notary, but in any other case it must be validated by a Court¹. If a prenuptial agreement is not executed, the default under Israeli law is balance of resources, under which the assets of the spouses are deemed to belong to both equally, regardless of how they were recorded. A prenuptial agreement signed before an Israeli notary has the same level of "strength" as an agreement validated by the Court, thus very difficult to counter².

This rule is relevant also to people who were not married in Israel but decided to do migrate to Israel after they got married, bearing in mind that the law states that the rules to apply to the property regime of the spouses is the law of their place of residence at the time of the marriage, unless they set otherwise in a prenuptial agreement. However, even an agreement concluded in a foreign country does not necessarily exempt the spouses from the application of Israeli law. A case that reached the Courts in Israel concerned a Dutch citizen who married an Israeli citizen and before the marriage the spouses had drawn up a prenuptial agreement before a Dutch notary, who defined the couple's place of residence as the Netherlands and set that any property accumulated before the marriage or any property owned by one of the spouses would remain the exclusive property of that spouse. Shortly after the marriage, the couple moved to Israel and purchased an apartment, which, although both spouses had signed the mortgage together, was recorded in the husband's name only. In a legal proceeding that reached the Israeli Supreme Court in February, 2005, it was decided that the couple's place of residence was Israel, because that was their permanent place for most of their marriage, and therefore Israeli law applies. The prenuptial agreement executed with a notary in the Netherlands does not apply and the wife is entitled to half the rights to the apartment.

Prenuptial agreements are important both in the event of the death of one of the spouses³ and when the couple still does not know where they will live for most of their lives. For example, a case discussed at the Haifa District Court in September, 2019, involved an American woman who married an Israeli man in New York and upon his return to Israel, their relationship was terminated. After the man passed, the woman demanded half of his estate. Because the parties did not conclude a prenuptial agreement between them, the Court held that under Israeli law the separation between from the moment the man returned to Israel annulled her right to a balance of resources and therefore she is not entitled to any share of the assets he accumulated after their separation. While it is not possible to know in such a case what the original intent of the parties was, and the law applies, an Israeli prenuptial agreement would have, in such a case, allowed for a determination subject to the couple's wishes.

Therefore, when a couple intends to move to Israel in the future, it is advisable to draw up a prenuptial agreement before the marriage in front of an Israeli notary with expertise in international law.⁴ If a couple moves to Israel and does not have a prenuptial agreement at all, or has one that is not under Israeli law, it is recommended to use the assistance of a notary from a firm specializing in international activities so that he can carry out the necessary procedures to give validity by an Israeli Court to the existing prenuptial agreement or to an agreement that will be formed at such point.

*Shelly Wilner, Adv. is an attorney in the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com) , which is part of BOKS International (www.boks-international.com). Her practice focuses primarily on the commercial and corporate law, litigation and real-estate. Advocate Wilner holds a major in law from the Tel Aviv University. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. She is certified in Israel for the execution of lasting powers of attorney. This overview does not constitute any legal advice and it is recommended that you consult a lawyer specializing in this field before making any decision on the issues described in this overview. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com

¹ See: *Of Agreements, Marriage and Common-Law Marriages*/ Shelly Wilner, Adv., Published in Afik 304 11.03.2020 - <https://www.afiklaw.com/articles/a304>

² See: *Will You Marry Me (oh, but First Sign a Notarized Prenup?)*/ Doron Afik, Esq., Published in Afik News 266 26.09.2018 - <https://www.afiklaw.com/articles/a266>

³ See: *Till Death Do Us Part ... & Maybe a Little Later - on Inheritance & Prenup*/ Gilad Bar-Ami, Adv., Published in Afik News 398 18.10.2023 - <https://www.afiklaw.com/articles/a398>

⁴ See: *Sobre el Abogado Google (Hermano del Dr. Google, MD) y los Acuerdos Prenupciales*/ Doron Afik Esq., Published in Afik News 411 17.04.2024 - <https://www.afiklaw.com/articles/a411>

¿Sueñas con casarte y hacer una Aliá? Aquí hay algunas cosas para considerar / Shelly Wilner, Adv.*

Una pareja se casa fuera de Israel y tal vez incluso ejecuta un acuerdo para la división de la propiedad, por lo que planea emigrar a Israel más tarde. ¿Será ejecutable el acuerdo de división de bienes en caso de divorcio en Israel o en caso de fallecimiento de uno de los cónyuges?

Un acuerdo prenupcial es un acuerdo ejecutado antes o durante el matrimonio y tiene el estatus de un fallo. Cuando el acuerdo se ejecuta antes del matrimonio, puede firmarse ante notario, pero en cualquier otro caso debe ser validado por un tribunal¹. Si no se ejecuta un acuerdo prenupcial, el incumplimiento según la ley israelí es el equilibrio de recursos, según el cual se considera que los activos de los cónyuges pertenecen a ambos por igual, independientemente de cómo se registraron. Un acuerdo prenupcial firmado ante un notario israelí tiene el mismo nivel de "fuerza" que un acuerdo validado por la Corte, por lo que es muy difícil de contrarrestar².

Esta norma es pertinente también para las personas que no se casaron en Israel pero decidieron emigrar a Israel después de casarse, teniendo en cuenta que la ley establece que las normas que deben aplicarse al régimen económico de los cónyuges es la ley de su lugar de residencia en el momento del matrimonio. a menos que establezcan lo contrario en un acuerdo prenupcial. Sin embargo, incluso un acuerdo celebrado en un país extranjero no exime necesariamente a los cónyuges de la aplicación de la ley israelí. Un caso que llegó a los tribunales de Israel se refería a un ciudadano neerlandés que se casó con un ciudadano israelí y antes del matrimonio los cónyuges habían redactado un acuerdo prenupcial ante un notario neerlandés, que definió el lugar de residencia de la pareja como los Países Bajos y estableció que cualquier propiedad acumulada antes del matrimonio o cualquier propiedad de uno de los cónyuges seguiría siendo propiedad exclusiva de ese cónyuge. Poco después del matrimonio, la pareja se mudó a Israel y compró un apartamento, que, aunque ambos cónyuges habían firmado la hipoteca juntos, se registró solo a nombre del esposo. En un procedimiento legal que llegó a la Corte Suprema de Israel en febrero de 2005, se decidió que el lugar de residencia de la pareja era Israel, porque ese era su lugar permanente durante la mayor parte de su matrimonio y, por lo tanto, se aplica la ley israelí. El acuerdo prenupcial celebrado con un notario en los Países Bajos no se aplica y la esposa tiene derecho a la mitad de los derechos sobre el apartamento.

Los acuerdos prenupciales son importantes tanto en caso de fallecimiento de uno de los cónyuges como³ cuando la pareja aún no sabe dónde vivirá la mayor parte de su vida. Por ejemplo, un caso discutido en el Tribunal de Distrito de Haifa en septiembre de 2019 involucró a una mujer estadounidense que se casó con un hombre israelí en Nueva York y, a su regreso a Israel, su relación terminó. Después de que el hombre falleció, la mujer exigió la mitad de su patrimonio. Debido a que las partes no concluyeron un acuerdo prenupcial entre ellas, la Corte sostuvo que, según la ley israelí, la separación entre el momento en que el hombre regresó a Israel anulaba su derecho a un equilibrio de recursos y, por lo tanto, no tiene derecho a ninguna parte de los activos que acumuló después de su separación. Si bien no es posible saber en tal caso cuál era la intención original de las partes, y se aplica la ley, un acuerdo prenupcial israelí habría permitido, en tal caso, una determinación sujeta a los deseos de la pareja.

Por lo tanto, cuando una pareja tiene la intención de mudarse a Israel en el futuro, es aconsejable redactar un acuerdo prenupcial antes del matrimonio frente a un notario israelí con experiencia en derecho internacional.⁴ Si una pareja se muda a Israel y no tiene ningún acuerdo prenupcial, o tiene uno que no está bajo la ley israelí, se recomienda utilizar la asistencia de un notario de una firma especializada en actividades internacionales para que pueda llevar a cabo los trámites necesarios para dar validez por parte de un tribunal israelí al acuerdo prenupcial existente o a un acuerdo que se formará en ese momento.

*Shelly Wilner, Adv. es abogada en la oficina de Afik & Co. (www.afiklaw.com), que forma parte de BOKS International (www.boks-international.com). Su práctica se centra principalmente en el derecho comercial y corporativo, litigios y bienes raíces. El abogado Wilner tiene una especialización en derecho de la Universidad de Tel Aviv. Nada de lo aquí contenido debe tratarse como un asesoramiento legal y todos los problemas deben revisarse caso por caso. Está certificada en Israel para la ejecución de poderes notariales duraderos. Esta descripción general no constituye ningún consejo legal y se recomienda que consulte a un abogado especializado en este campo antes de tomar cualquier decisión sobre los temas descritos en esta descripción general. Para más detalles: +972-3-6093609 o en el correo electrónico: afiklaw@afiklaw.com

¹ Ver: Acuerdos, Matrimonio y Uniones de Hecho/ Shelly Willner, adv., publicado en Afik 304 11.03.2020 - <https://es.afiklaw.com/articles/a304>

² Ver: ¿Quieres casarte conmigo (pero antes firma un acuerdo prenupcial ante notario)? Doron Afik, Esq., Publicado en Afik News 266 26.09.2018 - <https://es.afiklaw.com/articles/a266>

³ Ver: Hasta que la muerte nos separe... Y tal vez un poco más tarde, en Herencia y acuerdo prenupcial/Gilad Bar-Ami, Adv., Publicado en Afik News 398 18.10.2023 - <https://es.afiklaw.com/articles/a398>

⁴ See: Sobre el Abogado Google (Hermano del Dr. Google, MD) y los Acuerdos Prenupciales/Doron Afik Esq., Published in Afik News 411 17.04.2024 - <https://es.afiklaw.com/articles/a411>